

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Пректор географічного факультету
/Калинич І.В./
«29» червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Сталий розвиток суспільства**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.07 Середня освіта (Географія)** освітньої програми **Географія**.

Розробники: Поп Степан Степанович – проф., д, фіз.-мат., наук
Качмар Наталія Іванівна – викладач

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25»червня 2021 р.

Завідувач кафедри

Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від 29 червня 2021 р.

Голова методичної комісії

Потіш Л.А

© Поп С.С., Качмар Н.І., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма Навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	6	4
	Лекції:	
	24 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	20 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Сталий розвиток суспільства**» є вивчення історико-методологічних, теоретичних та праксеологічних аспектів сталого розвитку суспільства, керівних принципів формування та реалізації державної та регіональної політики сталого розвитку, а також формування світоглядних настанов щодо екологічних імперативів в реалізації амбітних цілей взаємостосунків у системі «Суспільство-Природа» на 21 століття.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК 4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК 5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей.

ПК 6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.10 Основи екології і екологія людини

ОК 2.1 Загальне землезнавство

ОК 2.4 Метеорологія та кліматологія

ОК 2.5 Загальна гідрологія

ОК 2.7 Біогеографія

ОК 2.8 Ландшафтознавство

ОК 2.9 Фізична географія материків і океанів та методика її навчання

ОК 2.11 Основи суспільної географії

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.	ПРН 1
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	ПРН 5
Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	ПРН 6
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	ПРН 7
Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.	ПРН 12
Пояснює просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.	ПРН 14
Описує основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.	ПРН 15
Пояснює зміни, які відбуваються в географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулює наслідки й детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства	ПРН 16
Уміє характеризувати природні ландшафти і регіони, пояснювати їхні особливості та взаємозв'язки, сформовані географічним положенням й іншими географічними чинниками (зокрема під час навчальних польових практик).	ПРН 19
Розуміє глобальні суспільно-географічні процеси, вміє складати характеристики населення світу, секторів і галузей світового господарства.	ПРН 20
Характеризує і оцінює природні умови і ресурси, населення та господарство України, її роль і місце в сучасних суспільно-географічних процесах у світі; знає і розуміє географічні особливості свого адміністративного регіону.	ПРН 21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства»:

Очікувані результати навчання з дисципліни
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: ⇒ базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук ⇒ основні види географічної діяльності для усвідомлення місця взаємодії суспільства і природи в системі географічного знання, особливостей організації географічного простору, складові якого є об'єктом досягнення цілей сталого природокористування ⇒ цілі сталого розвитку та можливості їх реалізації на всіх рівнях, в т.ч. в Україні та її регіонах ⇒ законодавчо-нормативну базу та державну і регіональну політику сталого природокористування ⇒ особливості впливу антропогенного навантаження, техногенних катастроф та природних негативних процесів на складові довкілля

ВМІТИ:

- ⇒ збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук та можливості їх використання для оцінки стану реалізації сталого розвитку
- ⇒ використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук, зокрема для з'ясування досягнень цілей сталого розвитку
- ⇒ визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових, як об'єктів сталого природокористування
- ⇒ визначати зміни компонент навколишнього середовища, спричиненні різними видами господарської діяльності та природними процесами, зокрема для встановлення відповідності принципам сталого розвитку
- ⇒ вміти напрацьовувати шляхи зменшення негативного впливу на довкілля для досягнення сталого природокористування

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методами навчання є: словесні (лекція, пояснення, бесіда, консультація), практичні (семінарське заняття), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- *поточне опитування;
- * самостійна робота, консультації
(опрацювання теоретичних положень з навчальної дисципліни);
- *модульне тестування та опитування;
- *залік;

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна відповідь з певного розділу (теми) робочої навчальної програми дисципліни; семінарські заняття, консультації.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі усної перевірки знань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
C1	C2	C3	C4	C5	60	100
8	8	8	8	8		

C1, ... – семінарські доповіді

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
C1	C2	C3	C4	C5	60	100

8	8	8	8	8		
---	---	---	---	---	--	--

C1, ... – семінарські доповіді

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	40	9	40
Модульна контрольна робота	1	60	1	60
Разом	10	100	10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Графік проведення модульного контролю з навчальної дисципліни складається кафедрою та затверджується деканом факультету.

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- написання контрольних модульних робіт (2 модулі по 1 год);
- активність роботи на 20 годинах семінарських занять (по 10 год на кожний модуль, в т.ч. по 1 год на письмову контрольну роботу) згідно вищенаведеної таблиці;

Критерії нарахування балів:

(модульні, семінарські, самостійні роботи)

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторної письмової контрольної роботи, яка складається з висвітлення теоретичних питань, які студент отримує за певним варіантом. В кожному варіанті міститься 3 теоретичних питання, які оцінюються максимально до 20 балів кожне. За рівнем написання письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння здобувачем пройденого матеріалу курсу. Кожна модульна контрольна робота. Максимально рейтингова оцінка з кожної модульної роботи становить 60 балів, яка враховується в усередненій підсумковій 100-бальній оцінці за семестр.

Оцінювання активності студента на *семінарському занятті* максимально до 8 балів на кожному з розрахунку: до 8 балів в підсумку за кожне заняття за правильне розкриття питань запропонованих викладачем та активність щодо уточнення сутності дискусійних питань, які розкривають інші здобувачі; до 6 балів – за володіння навчальним матеріалом, але допущення окремих неточностей, проявлення активності дискутувати; до 4 -х балів за задовільне володіння навчальним матеріалом, без належної аргументації відповідей та низьку активність; до 2 балів – за поверхневе володіння матеріалом та дуже низьку активність.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий підсумковий контроль проводиться після змістових модулів шляхом аналізу показників поточної успішності за написання письмових модульних контрольних робіт та здобутків на семінарських заняттях. Якщо підсумкова семестрова оцінка здобувача є меншою за 60 балів, але більшою за 35 балів, то студент зобов'язаний складати залік за матеріалом курсу. Якщо сумарна оцінка за модульний контроль становить 60 балів і вище, то за бажанням студента вона може бути підвищеною складанням заліку або занесеною у звітну документацію без складання заліку. Якщо сумарна оцінка за два модульних контролю є меншою за 35 балів, студент не допускається до заліку з можливістю повторного вивчення даної

дисципліни, або ж допускається до заліку після виконання певних визначених викладачем завдань з даної дисципліни за дозволом завідувача кафедри.

Під час заліку студент отримує квиток з трьома теоретичними питаннями і в залежності від якості і глибини відповідей на них та додаткові запитання з матеріалу дисципліни отримує відповідну оцінку.

2

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A*	відмінно	зараховано
82-89	B*	добре	
74-81	C*		
64-73	D*	задовільно	
60-63	E *		
35-59	FX*	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F*	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни (для денної форми)

Модуль 1. Передумови формування та розвиток концепції сталого розвитку

Тема 1. Мета та основні завдання дисципліни. Інформаційне забезпечення, зв'язок з іншими географічними дисциплінами спеціальності. Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект, особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи.

Тема 2. Глобалізаційні процеси та їх вплив на геоекосистеми, загрози цивілізаційному розвитку. Необхідність переходу сучасної цивілізації до гармонізації взаємостосунків у системі «Суспільство-Природа».

Тема 3. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання на 21 століття. Роль Організації об'єднаних націй та римського клубу у формування концепції сталого розвитку. Декларація щодо сталого розвитку, прийнята в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Еволюція понять «сталий розвиток», «стійкий розвиток», «балансований розвиток». Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку.

Тема 4. Економічний вектор стійкого розвитку. Фактори і підходи стійкого економічного зростання. Індикатори стійкого економічного розвитку.

Тема 5. Екологічний вектор стійкого розвитку. Основні екологічні проблеми України і світу. Стратегія стійкого розвитку як складова національної безпеки України. Пріоритети стійкого розвитку.

Тема 6. Соціальний вектор стійкого розвитку - показник забезпечення досягнення його цілей. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми та перспективи. Сстійкий розвиток - як новий етап взаємостосунків суспільства і природи як предмет наукового вивчення.

Модуль 2. Реалізація концепції стійкого розвитку на різних ієрархічних рівнях

Тема 7. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку. Соціальні та екологічні аспекти як пріоритети стійкого розвитку. Досягнення економічного зростання як складова стійкого розвитку. Міжнародні організації як інституції забезпечення стійкого розвитку.

Тема 8. Досвід формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки, Європейських країн та країн Азіатського континенту.

Тема 9. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України. Законодавча база сталого розвитку та індикатори контролю досягнення його цілей. Нормативна база з питань регіонального стійкого розвитку та просторового планування.

Тема 10. Регіональний розвиток у контексті збалансування економічних, соціальних та екологічних інтересів на прикладі Закарпатської області. Просторове планування.

Тема 11. Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку. Методологія ЄС з розробки регіональних стратегій сталого розвитку та її застосування в Україні. Особливості реалізації стратегії стійкого регіонального розвитку з урахуванням цілей, завдань та інвестиційних проєктів на територіях новостворених об'єднаних територіальних громад на прикладі Закарпатської області.

Тема 12. Інтегрування України у світове співтовариство. Основні напрямки міжнародного співробітництва та декларації, що підписані Україною у цій сфері. Роль громад у розвитку суспільства. Складові елементи соціальної мобілізації на гармонізацію стосунків людини з природою.

6.2. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
6-й семестр						
Модуль 1. Модуль 1. Передумови формування та розвиток концепції сталого розвитку						
Тема 1. Мета та основні завдання дисципліни. Інформаційне забезпечення, зв'язок з іншими географічними дисциплінами спеціальності. Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект, особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи.	6	2	1	–	–	3
Тема 2. Глобалізаційні процеси та їх вплив на геоекосистеми, загрози цивілізаційному розвитку. Необхідність переходу сучасної цивілізації до гармонізації взаємостосунків у системі «Суспільство-Природа».	7	2	1	–	–	4
Тема 3. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання на 21 століття. Роль Організації об'єднаних націй та римського клубу у формування концепції сталого розвитку. Декларація щодо сталого розвитку, прийнята в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Еволюція понять «сталий розвиток», «стійкий розвиток», «балансований розвиток». Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку.	7	2	1	–	–	4
Тема 4. Економічний вектор стійкого розвитку.	8	2	2	–	–	4

Фактори і підходи стійкого економічного зростання. Індикатори стійкого економічного розвитку.						
Тема 5. Екологічний вектор стійкого розвитку. Основні екологічні проблеми України і світу. Стратегія стійкого розвитку як складова національної безпеки України. Пріоритети стійкого розвитку.	8	2	2	–	–	4
Тема 6. Соціальний вектор стійкого розвитку - показник забезпечення досягнення його цілей. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми та перспективи. Стійкий розвиток - як новий етап взаємостосунків суспільства і природи як предмет наукового вивчення.	8	2	2	–	–	4
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за модуль	45	12	10	–	–	23
Модуль 2. Реалізація концепцій стійкого розвитку						
Тема 7. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку. Соціальні та екологічні аспекти як пріоритети стійкого розвитку. Досягнення економічного зростання як складова стійкого розвитку. Міжнародні організації як інституції забезпечення стійкого розвитку.	7	2	2	–	–	3
Тема 8. Досвід формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки, Європейських країн та країн Азійського континенту.	7	2	1	–	–	4
Тема 9. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України. Законодавча база сталого розвитку та індикатори контролю досягнення його цілей. Нормативна база з питань регіонального стійкого розвитку та просторового планування.	7	2	1	–	–	4
Тема 10. Регіональний розвиток у контексті збалансування економічних, соціальних та екологічних інтересів на прикладі Закарпатської області. Просторове планування.	8	2	2	–	–	4
Тема 11. Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку. Методологія ЄС з розробки регіональних стратегій сталого розвитку та її застосування в Україні. Особливості реалізації стратегії стійкого регіонального розвитку з урахуванням цілей, завдань та інвестиційних проєктів на територіях новостворених об'єднаних територіальних громад на прикладі Закарпатської області.	8	2	2	–	–	4
Тема 12. Інтегрування України у світове співтовариство. Основні напрямки міжнародного співробітництва та декларації, що підписані Україною у цій сфері. Роль громад у розвитку суспільства. Складові елементи соціальної мобілізації на гармонізацію стосунків людини з природою.	7	2	1	–	–	4

Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за модуль	45	12	10	-	-	23
Разом за семестр	90	24	20	-	-	46

**6.2а. Структура навчальної дисципліни
(заочна форма навчання)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
4-й семестр						
Тема 1. Мета та основні завдання дисципліни. Інформаційне забезпечення, зв'язок з іншими географічними дисциплінами спеціальності. Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект, особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи.	6,5	0,5		-	-	6
Тема 2. Глобалізаційні процеси та їх вплив на геоекосистеми, загрози цивілізаційному розвитку. Необхідність переходу сучасної цивілізації до гармонізації взаємостосунків у системі «Суспільство-Природа».	8	0,5	0,5	-	-	7
Тема 3. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання на 21 століття. Роль Організації об'єднаних націй та римського клубу у формування концепції сталого розвитку. Декларація щодо сталого розвитку, прийнята в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Еволюція понять «сталий розвиток», «стійкий розвиток», «балансований розвиток». Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку.	8	0,5	0,5	-	-	7
Тема 4. Економічний вектор стійкого розвитку. Фактори і підходи стійкого економічного зростання. Індикатори стійкого економічного розвитку.	7,5	1	0,5	-	-	6
Тема 5. Екологічний вектор стійкого розвитку. Основні екологічні проблеми України і світу. Стратегія стійкого розвитку як складова національної безпеки України. Пріоритети стійкого розвитку.	8,5	1	0,5-	-	-	7
Тема 6. Соціальний вектор стійкого розвитку - показник забезпечення досягнення його цілей. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми та перспективи. Сстійкий розвиток - як новий етап взаємостосунків суспільства і природи як предмет наукового вивчення.	7,5	1	0,5	-	-	6
Тема 7. Напрямки переходу сучасної цивілізації на	6	-	-	-	-	6

модель стійкого розвитку. Соціальні та екологічні аспекти як пріоритети стійкого розвитку. Досягнення економічного зростання як складова стійкого розвитку. Міжнародні організації як інституції забезпечення стійкого розвитку.						
Тема 8. Досвід формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки, Європейських країн та країн Азійського континенту.	7,5	0,5	-	-	-	7
Тема 9. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України. Законодавча база сталого розвитку та індикатори контролю досягнення його цілей. Нормативна база з питань регіонального стійкого розвитку та просторового планування.	7,5	1	0,5	-	-	6
Тема 10. Регіональний розвиток у контексті збалансування економічних, соціальних та екологічних інтересів на прикладі Закарпатської області. Просторове планування.	8,5	1	0,5	-	-	7
Тема 11. Регіональні підходи до реалізації стійкого розвитку. Методологія ЄС з розробки регіональних стратегій сталого розвитку та її застосування в Україні. Особливості реалізації стратегії стійкого регіонального розвитку з урахуванням цілей, завдань та інвестиційних проєктів на територіях новостворених об'єднаних територіальних громад на прикладі Закарпатської області.	7,5	1	0,5	-	-	6
Тема 12. Інтегрування України у світове співтовариство. Основні напрямки міжнародного співробітництва та декларації, що підписані Україною у цій сфері. Роль громад у розвитку суспільства. Складові елементи соціальної мобілізації на гармонізацію стосунків людини з природою.	7	-	-	-	-	7
Разом за семестр	90	8	4	-	-	78

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
1	Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект, особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи. Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку.	2	0,5
2	Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання на 21 століття. Роль Організації об'єднаних націй та римського клубу у формуванні концепції сталого розвитку. Декларація щодо сталого розвитку, прийнята в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Еволюція понять «сталий розвиток», «стійкий розвиток», «балансований розвиток». Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку.	2	0,5
3	Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект,		

	особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи. Глобалізаційні процеси та їх вплив на геоекосистеми, загрози цивілізаційному розвитку. Необхідність переходу сучасної цивілізації до гармонізації взаємостосунків у системі «Суспільство-Природа».	2	
4	Економічний вектор стійкого розвитку. Фактори і підходи стійкого економічного зростання. Індикатори стійкого економічного розвитку.	2	0,5
5	Екологічний вектор стійкого розвитку. Основні екологічні проблеми України і світу. Стратегія стійкого розвитку як складова національної безпеки України. Пріоритети стійкого розвитку.	2	0,5
6	Соціальний вектор стійкого розвитку - показник забезпечення досягнення його цілей. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми та перспективи. Стійкий розвиток - як новий етап взаємостосунків суспільства і природи як предмет наукового вивчення. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку	2	0,5
7	Соціальні та екологічні аспекти як пріоритети стійкого розвитку. Досягнення економічного зростання як складова стійкого розвитку.	2	0,5
8	Міжнародні організації як інституції забезпечення стійкого розвитку. Досвід формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки, Європейських країн та країн Азійського континенту.	2	0,5
9	Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України. Законодавча база сталого розвитку та індикатори контролю досягнення його цілей. Нормативна база з питань інтегрування України у світове співтовариство в регіонального стійкого розвитку та просторового планування.	2	0,5
10	Модульні контрольні роботи	2	
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає вивчення лекційного матеріалу, роботу з літературою, підготовку до занять, підготовку до поточного та підсумкового контролю за всіма змістовими модулями, виконання контрольної роботи та підготовку доповіді.

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
1	Взаємовідносини людини і природи: історичний аспект, особливості сучасної соціально-геоекологічної кризи. Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку. Законодавча база сталого розвитку та індикатори контролю досягнення його цілей. Нормативна база з питань регіонального стійкого розвитку та просторового планування.	5	8
2	Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання на 21 століття. Роль Організації об'єднаних націй та римського клубу	5	9

	у формування концепції сталого розвитку. Декларація щодо сталого розвитку, прийнята в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Еволюція понять «сталий розвиток», «стійкий розвиток», «балансований розвиток». Мета, основні завдання та принципи стійкого розвитку.		
3	Глобалізаційні процеси та їх вплив на геоекосистеми, загрози цивілізаційному розвитку. Необхідність переходу сучасної цивілізації до гармонізації взаємостосунків у системі «Суспільство-Природа».	5	9
4	Досвід формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки, Європейських країн та країн Азійського континенту. Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України.	5	9
5	Економічний вектор стійкого розвитку. Фактори і підходи стійкого економічного зростання. Індикатори стійкого економічного розвитку. Екологічний вектор стійкого розвитку. Основні екологічні проблеми України і світу. Стратегія стійкого розвитку як складова національної безпеки України. Пріоритети стійкого розвитку.	6	9
6	Екологічний вектор стійкого розвитку. Основні екологічні проблеми України і світу. Стратегія стійкого розвитку як складова національної безпеки України. Пріоритети стійкого розвитку.	5	9
7	Соціальний вектор стійкого розвитку - показник забезпечення досягнення його цілей. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми та перспективи. Сстійкий розвиток - як новий етап взаємостосунків суспільства і природи як предмет наукового вивчення. Напрямки переходу сучасної цивілізації на модель стійкого розвитку. Соціальні та екологічні аспекти як пріоритети стійкого розвитку. Досягнення економічного зростання як складова стійкого розвитку.	5	9
8	Міжнародні організації як інституції забезпечення стійкого розвитку. Досвід формування стратегії стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки, Європейських країн та країн Азійського континенту.	5	9
9	Формування та реалізація державної політики з питань сталого територіального розвитку України. Законодавча база сталого розвитку та індикатори контролю досягнення його цілей. Нормативна база з питань інтегрування України у світове співтовариство в регіонального стійкого розвитку та просторового планування.	5	7
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: відтворення відеороликів-презентацій

Обладнання: мультимедійне забезпечення (у разі потреби)

Програмне забезпечення: комп'ютер та оргтехніка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Сталий розвиток суспільства: Запорізький регіональний досвід: монографія [укладачі: Лепський М.А., Дударева І.В.]; за заг. ред. М.А. Лепського. – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2015. – 196 с. [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/..](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/)
2. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середя, Т. Тимочко – 2 вид. – К.: 2011. – 392 с.
3. Пилипенко Т.В. Сталий розвиток суспільства. Курс лекцій. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2014. [https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/...](https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/)
4. Національна доповідь України про стань виконання положень «Порядку денного на XXI століття» за десятирічний період (заключний) / За ред. Л.Г. Руденко. – К., 2012.

Допоміжна література

1. Декларация Рио-де-Жанейро по окружающей среде и развитию (14 июня 1992года) / Сайт Верховной Рады Украины. Документ 995-455, редакція від 14.06.1992.
2. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух: Пер. з англ. / А. Гор – К.: Інтелсфера, 2001. – 404 с.
3. Концепція сталого розвитку Закарпаття. – Ужгород. 2002.
4. Україна: основні тенденції взаємодії суспільства і природи у XXI ст. (географічний аспект) / За ред. Л.Г. Руденко. – К.: Академперіодка, 2005. – 320 с.
5. Концепція переходу України до сталого розвитку. Проект // Екологія і природокористування: зб. наук. праць Інституту проблем природокористування та екології НАН України. -Вип. 9. - Дніпропетровськ, 2006. - С.39-60.

Інформаційні ресурси

1. Стратегія сталого розвитку – Режим доступу [Електрон. ресурс] - http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf
2. ЦРТ-Україна: Цілі розвитку тисячоліття в Україні [Електрон. ресурс] // Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні. – Режим доступу: <http://www.ukraine2015.org.ua>
3. Environmental Performance Index 2014 [Electron. resource] / Yale Center for Environmental Law & Policy. – Access link: <http://epi.yale.edu/>
4. Footprint – Ecological Sustainability [Electron. resource] / Global Footprint Network. – Access link: <http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN>

Додаток А

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р. без змін; зі змінами .
(потрібне підкреслити)

протокол № 5 від «21» грудня 2021 р. Завідувач кафедри _____ Поп С.С.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)